

ISBN: 978-625-7303-61-3

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 448

Poetika

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Dizi Editörü

Aykut Ertuğrul

Editör

Ali Utku

Yayıma Hazırlayan

Gülşen Funda

Düzeltili

Ayşe Nur Rana

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Nisan 2021
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No: 49619

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad.

No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok

Kat: 2 34310 Haramidere -

Avcılar / İstanbul Sertifika No: 44452

Tel: 212.412 17 00

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A. Ş.'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Kurucu Öteki

Jacques Derrida'da
Felsefe-Edebiyat İlişkisi

PEYAMİ SAFA GÜLAY

KETEBE

Peyami Safa Gülay

1990, Samsun doğumlu. Evli. Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerini felsefe alanında tamamladı. Halen bir üniversitede felsefe alanında görev yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
GİRİŞ	13

YAZI

Logosmerkezci Evre: Yazının Dışlanması	29
Üç Uğrak: Platon, Rousseau, Saussure	40
Üç Gedik: Pharmakon, Supplement, Fark	44
Kökenin Melezliği	51
Kökendeki Fark	59
Différance	67
Yazı, Yokluk ve Risk	77
İçte Kayıtlı Dış: İz	86
Yeni Yazı Fikri: Arkeyazı	91
Göstergebilimden Gramatoloji'ye	97

METİN

Yapısöküm: Metinde Söylenen, Metnin Söyledikleri	103
Yinelenebilirlik	121
Nietzsche: Otoritenin Yokluğu	126

Bağlam	135
Kitabın Sonu, Yazının Başlangıcı.....	139
Dissemination.....	142
Silen ve Silinen Yazı: Yeni Metin Fikri	155
Palimpsest.....	164

EDEBİYAT

Edebiyat “Nedir?”	173
Öz versus İşleyiş.....	183
Edebiyat ve Demokrasi	189
Tekil Performanslar: Yazı Edimleri Olarak Edebiyat.....	195
Mallarmé: Klasik Edebiyat Anlayışının Krizi.....	200
Birinci Oturum: Taklit Etmeyen Mim	204
Yasanın Önünde: Edebiyat ve Yasa.....	210
Tür Yasası: Edebiyat ve Tür.....	218
Ulysses Gramafonu: Joyce’ta Evet Söylen(t)isi: Şans ve Zorunluluk	226
Felsefe-Edebiyat İlişkisi.....	235
Mimesis.....	235
Metafor	243
Kurgusallıkları Unutulmuş Kurgusallıklar: Felsefi Hakikat Rejimleri.....	251
SONUÇ	275
KAYNAKÇA	285

ÖNSÖZ

Elbette her türlü çalışma belli zorlukları ifade eder. Fakat Jacques Derrida düşüncesi üzerine çalışmanın fazladan bir takım zorlukları var. Hemen bütün analiz ya da çıkarım eğilimleriyle ve hatta yorum biçimleriyle bile hesaplaşan bir düşüncedir bu. Fakat en erken evrelerinden en geç dönemlerine kadar daimî bir hesaplaşma serüveni olarak okunabilecek Derrida literatürü, bu hesaplaşma performanslarında oldukça zengin imkânları da barındırıyor. İşte felsefe-edebiyat ilişkisi, kanaatime göre, Derrida metninde bu imkânlara yaklaşmanın en isabetli kanallarından biri olabilir.

Derrida üzerine çalışmanın bir diğer zorluğu, onun üzerine yapılmış klasik eleştirel etiketlerdir. Eleştiriler elbette dikkate alınmalı, isabetli de olsalar isabetsiz de, onlara hakları verilmeli. Fakat bu etiketler genellikle Derrida çalışmalarını ciddiye alma girişimlerinin önünde bir engeli teşkil ediyorlar. Derrida metinleri sadece bugün değil daha Derrida yaşarken de, üstelik üslup ve düşüncesine en yakın olduğu düşünülebilecek kişiler tarafından zaman zaman “gereksiz metinsel oyunlar” olarak tasnif edilip değersizleştirilebilmiştir. Söz konusu değersizleştirmeye katılmadığının altını çiziyor, bu çalışmanın

Derrida metinlerinin ciddiye alınmasına yönelik bir dikkati tahrik etmesini diliyorum.

Okurlar, felsefe-edebiyat ilişkisini merkezine alacağını ilan eden bu çalışmayı gördüklerinde, bu ilişkiye yoğunlaşan son bölüme ulaşmak için dolambaçlı bir yol izlendiğini düşünebilirler. Fakat biraz sabırla, bu dolambacın gerekli olduğunu, hatta belki de onun bir dolambaç olmadığını anlaşılacağını zannediyorum.

Çalışmanın içeriğiyle ilgili, hocalarımın neredeyse ittifak halinde gelen bir eleştiriye, kısa bir not aracılığıyla da olsa değinmem gerekir: Eleştiri, çalışmanın bazı başlıklarının daha tafsilâtlı bir şekilde açılmaya muhtaç olduğuna yönelikti. Bu eleştiriye, onu daha da ileri götürerek kabul ediyorum: Çalışmanın sadece üstbaşlıkları değil altbaşlıkları da daha yüksek bir dikkate ve daha ayrıntılı bir tartışmaya muhtaçtır. Ne var ki çalışmanın belli bir bütünlük içerisinde ve çerçevede sınırlanması gerekiyordu. Bunu bir mazeret olarak sunmuyor, söz konusu eksikliği kabul ediyor, daha sonra bu eksikliği gidermeyi mümkün kılacak müstakil çalışmalar yapabilmeyi umuyorum.

Bu çalışmada karşıma hak etmediğim ve hoş bir talih olduğunu düşündüğüm son bir zorluk çıktı: Teşekkür bölümü. Hayatım boyunca beni hiçbir şeyden mahrum etmeyen anne ve babama nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Kendisinden kitap okumayı öğrendiğim ablama da. Ve tabii, hayatıma tam da bu çalışmayı yazdığım sırada katılarak her şeyi güzelleştiren karıma. Her ne kadar yetmeyecek olsa da onlara sonsuz teşekkür ediyorum.

Konu seçiminden çalışmanın tamamlanmasına kadar hiçbir desteği, vakit ya da başka herhangi bir sınır gözetmeksizin benden esirgemeyen hocam Ali Utku'ya nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Çevremden duyduğum sancılı doktora süreçlerinin aksine bütün bir süreci benim için alabildiğine kolaylaştıran, daima akademik ciddiyet ve beraber çalışma

samimiyetini bir arada götüren hocalarım M. Ertan Kardeş ve Tacettin Ertuğrul'a da yine, nasıl teşekkür edeceğimi bilmiyorum. Nihayet, lisansüstü eğitimimin başından sonuna kadar her zaman, her şartta desteğini gördüğüm, her şeyin önüne muhatabını, onun insan oluşunu koyan hocam Cengiz Çakmak'a, tabii ki, nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Yapabileceğim tek şey, ilmî sahayla öyle ya da böyle alakası olan herkesin, onlar gibi hocalarla karşılaşmalarını dilemekten ibarettir.

Peyami Safa Gülay